

Masterprogram inom det utbildningsvetenskapliga området med examen i Pedagogiskt arbete/Didaktik med utomhuspedagogisk inriktning/Specialpedagogik, 120 hp

Studiehandledning för kursen
Utomhusdidaktik med miljödidaktisk inriktning
15 hp

Outdoor and environmental education, 15 hp
Kurskod 943A08
2018-2019

Version juni 18

Innehållsförteckning

Förord	3
Kontaktuppgifter	3
Schema för kurstillfällen vid Liu	4
Arbetsgång under kursen.....	5
Bilaga 1 Kursplan	8
Referenslista.....	10

Förord

Välkomna till kursen *Utomhusdidaktik med miljödidaktisk inriktning*. Kursen är organiserad med fyra träffar och däremellan studier enskilt och i grupp med hjälp av kursplattformen LISAM. Kursen omfattar 15 hp. Det motsvarar en två terminers läsning på kvartsfart och en genomsnittlig studietid av 10 timmar per vecka. Första träffen är 30 augusti 2018. Kursen avslutas 16 maj 2019.

Kontaktuppgifter

Emilia Fägerstam, kursansvarig

Lektor, Institutionen för beteendevetenskap och lärande Linköpings universitet.

Tel: 070-0896222

Email: emilia.fagerstam@liu.se

Ola Uhrqvist

Lektor, Institutionen för beteendevetenskap och lärande.

Email: ola.uhrqvist@liu.se

Malin Åberg, kursadministratör

Tel: 013-284060

Email: malin.aberg@liu.se

Schema för kurstillfällena vid Liu

Träff 1: fredag 30 augusti 2018 (EF)

Plats: sal KY24 (9.15-16)

9.15-10 Kursintro ute. Mötesplats baksidan av hus Key.

10.15-12 Föreläsning och diskussion: Miljö- och hållbarhetsundervisning, utomhuspedagogik och de globala målen

13.15-16.00 Övningar utomhus och uppföljande föreläsning: Planetära gränser, Antropocenen och ekosystemtjänster

Träff 2: fredag 9 november 2018 (OU)

Plats: sal KY24

Redovisning uppgift 1: Planetära gränser

Lärande för hållbar utveckling i Linköpings kommun, några exempel

Övningar med den urbana miljön som exempel

Litteraturseminarium

Träff 3: fredag 1 mars 2019 (preliminärt datum)

Plats: meddelas senare

Redovisning uppgift 2: Presentation av tillämpning av EPOSEA-modellen utifrån valfri plats.

Seminarium: Didaktiska val och utmaningar i LHM

Presentation av lästa avhandlingar

Träff 4: torsdag 16 maj 2019

Plats: Utomhus

Träff på baksidan av Hus Key. Medtag matsäck.

Redovisning uppgift 3

Övningar utomhus

Arbetsgång under kursen

Träff 1 till träff 2

Uppgift 1: muntlig redovisning – planetära utmaningar

Vid träff 2 ska ni i par redovisa ett antal planetära gränser så som Rockström och Klum (2015) definierar dem. Ni har ca 45 min till ert förfogande. Naturvetenskapligt innehåll ska presenteras och ni ska också presentera ett förslag på en utomhusaktivitet med relevans för någon eller flera av de planetära utmaningarna ni presenterar. Hela eller delar av aktiviteten ska ni genomföra tillsammans med gruppen.

Litteratur Planetära gränser

Rockström, J., & Klum, M. (2015). *Big world, small planet: Välfärd inom planetens gränser*. Stockholm: Max ström.

alternativt

Rockström, J., & Klum, M. (2012). *Vår tid på jorden. Välfärd inom planetens hållbara gränser*. Stockholm: Langenskiöld.

Referenslitteratur

Behrenfeldt, L. et al. (2015). *Att lära in ute – För hållbar utveckling*. Vimmerby: Outdoor Teaching Förlag AB.

Björneloo, I. (2011). *Hållbar utveckling-att undervisa utifrån helheter och sammanhang*. Stockholm: Liber.

Jutvik, G., & Liepina, I. (n.d). *Education for change. A handbook for teaching and learning sustainable development*. Uppsala university

Sund, P., & Sund, L. (2017). *Hållbar utveckling-ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber.

UNESCOs material om ESD

Världsnaturfondens sida för högre utbildning om hållbar utveckling <http://www.wwf.se/esdsverige>.

Under veckorna fram till kursträff 2 ska ni läsa texter som berör utvecklingen av miljö- och hållbarhetsundervisning. En central dimension i utomhuspedagogik är naturmötet. Ett antagande är att vistelse i naturmiljöer kan leda till större miljöengagemang och ett lärande för hållbarhet. Undervisning för miljö och hållbarhet har sina egna forskningsfält och i den engelskspråkiga världen finns begreppen environmental education (EE) och education for sustainable development (ESD). I Sverige talar vi om lärande för hållbar utveckling (LHU) och en fråga är hur de olika begreppen kan förstås och relateras till varandra? Använd gärna kursrummet i Lisam för gemensamma diskussioner.

Vad innebär EE och ESD? Hur har fältet utvecklats i Sverige? Läs litteraturen och orientera dig på UNESCOs och världsnaturfondens hemsidor för ESD.

Breiting, S., & Wickenberg, P. (2010). The progressive development of environmental education in Sweden and Denmark. *Environmental Education Research*, 16(1), 9-37.

Hedefalk, M., Almqvist, J., & Östman, L. (2014). Education for sustainable development in early childhood education: a review of the research literature. *Environmental Education Research*, 21(7), 975-990.

Sund, P., & Sund, L. (2017). *Hållbar utveckling-ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber.

UNESCO. (n.d). *Roadmap for implementation the global action programme on education for sustainable development*.
<https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=1674&menu=35>

Världsnaturfondens sida för högre utbildning om hållbar utveckling <http://www.wwf.se/esdsverige>.

Wals, A., & Kieft, G. (2010). *Education for Sustainable Development. Research Overview*. Sida Review 20010:13. Stockholm: Edita 2010. <http://www.sida.se/publications>.

Hur är ESD/LHU och utomhuspedagogik relaterat? Vilka tankar finns om naturmötets roll för lärande om hållbarhetsfrågor? Vilken är kritiken?

Hill, A., & Brown, M. (2014). Intersections between place, sustainability and transformative outdoor experiences. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 14(3), 217-232.

Humberstone, B., & Stan, I. (2012). Nature and well-being in outdoor learning: authenticity or performativity. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 12(3), 183-197.

Ideland, M. (2016). *Den KRAV-märkta människan*. Lund: Celanders förlag.

Kollmuss, A., & Agyeman, J. (2002). Mind the gap: why do people act environmentally and what are the barriers to pro-environmental behavior? *Environmental Education Research*, 8(3), 239-260.

Kudryavtsev, A., Stedman, R. C., & Krasny, M. E. (2012). Sense of place in environmental education. *Environmental Education Research*, 18(2), 229-250. doi:10.1080/13504622.2011.609615

Sandell, K., & Öhman, J. (2013). An educational tool for outdoor education and environmental concern. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 13(1), 36-55.

Träff 2 till träff 3

Uppgift 2: EPSOSEA-modellen (mer information ges under kursen)

Litteratureseminarium

Vilken syn på lärande och undervisning ligger till grund för lärande för hållbar utveckling? Vilka är de didaktiska utmaningarna? Vilken roll kan användandet av lärmiljöer utomhus spela?

Dahl Madsen, K. (2013). Unfolding education for sustainable development as didactic thinking and practice. *Sustainability*, 5, 3771-3782.

Efrat, E., & Tamar, T. (2011). ESD pedagogy: a guide for the perplexed. *Journal of environmental education research*, 42(1), 43-64.

Jutvik, G., & Liepina, I. (n.d). *Education for change. A handbook for teaching and learning sustainable development*. Uppsala university

Mannion, G., Fenwick, A., & Lynch, J. (2013). Place-responsive pedagogy: learning from teachers' experiences of excursions in nature. *Environmental Education Research*, 19(6), 792-809.

Sund, P., & Sund, L. (2017). *Hållbar utveckling-ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber.

UNESCO. (n.d). *Learning for the future. Competences in education for sustainable development*. https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf

Presentation och diskussion av avhandlingar inom fältet

Välj en av de föreslagna avhandlingarna eller leta upp en valfri med relevans för kursen. Presentera den med en power point på ca 15 minuter för övriga deltagare. Vilket var syfte, problemområde och metod? Vilka är resultaten och implikationerna för praktiken? Vad tyckte du var lärorikt och ny kunskap? Kritiska synpunkter?

Edstrand, E. (2017). *Learning to reason in environmental education: Digital tools, access points to knowledge and science literacy*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet

Kramming, K. (2017). *Miljökollaps eller hållbar framtid? Hur gymnasieungdomar uttrycker sig om miljöfrågor*. Geographica 13. Doktorsavhandling. Uppsala: Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet.

Ärlemalm-Hagsér, E. (2013). *Engagerade i världens bästa? Lärande för hållbarhet i förskolan*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet.

Träff 3 till träff 4

Examinationsuppgift: Skriftligt individuellt paper inklusive utomhusaktivitet för elever i valfri ålder

I den slutgiltiga uppgiften knyts hela kursens innehåll samman. Här ska du utgå ifrån kursens tidigare moment och innehåll för att skriva en text som redogör för innehåll och utmaningar i miljöutbildning/undervisning för hållbar utveckling. Ni har under kursens gång erfårit olika sätt att lära om miljö/hållbar utveckling. Ni har också tagit del av litteratur som behandlat områdets utveckling, innehåll och pedagogiska utmaningar. Följande frågor ska besvaras men ni har också möjlighet att diskutera ytterligare områden utifrån era intressen och professioner.

Hur har fältet miljöutbildning/lärande för hållbar utveckling utvecklats? Ge en kort historik.

Hur kan naturmötet förstås i relation till miljöutbildning/LHU? Möjligheter och kritik?

Vilken är synen på lärande och vilka är de didaktiska utmaningarna?

Dessutom ska ni beskriva och reflektera över en genomförd utomhusaktivitet med barn eller ungdomar. Vad var syfte och innehåll? Vilken typ av plats användes och varför? Vilka reflektioner på genomförandet gör du? Hur skulle du vilja placera/motivera övningen utifrån EPOSEA-modell

Texten ska omfatta 8-10 sidor. Använd APA eller Oxford.

Bilaga 1 Kursplan

KURSPLAN

Utomhuspedagogik med miljödidaktisk inriktning , 15hp 943A08

Huvudområde Pedagogik med utomhusdidaktisk inriktning; Didaktik med utomhuspedagogisk inriktning

Ämnesområde Utbildningsvetenskap-UV2

Kurskategori Kursen ingår i masterprogram i pedagogiskt arbete/pedagogik med utomhusdidaktisk inriktning/specialpedagogik

Mål

Studenterna ska efter genomförd kurs kunna

- Redogöra för hur olika teorier om lärande har influerat utomhuspedagogiken forsknings- och arbetsområde
- Diskutera utomhuspedagogikens relation till närliggande utbildningstraditioner så som miljödidaktik och utbildning för hållbar utveckling
- Redogöra för grundläggande idéer och innehåll i utbildning för miljödidaktik/hållbar utveckling med en koppling till naturvetenskap och aktuell teknisk utveckling.
- Använda närområdet som en resurs för lärande i miljödidaktik med en koppling till naturvetenskap och aktuell teknisk utveckling.

Kursinnehåll

Kursen belyser teoretiska referensramar och undervisningstraditioner med relevans för utomhuspedagogikens forsknings- och arbetsområde. Olika aspekter av lärande diskuteras, framför allt med avseende på platsens betydelse för lärande och kunskap. Både kognitiva teorier och sociokulturella teorier om lärande belyses. Miljö- och klimatfrågor och utbildning för hållbar utveckling är områden med relevans för, och nära koppling till, den utomhuspedagogiska idétraditionen. Under kursen ges exempel på praktiskt miljödidaktiskt arbete och aktuell forskning och teoribildning diskuteras.

Undervisning/Arbetsformer

Kursen ges i form av fältbaserad undervisning, seminarium, föreläsningar, individuellt arbete och arbete i grupp. Kursen ges delvis på distans med internatträffar med enkel förläggning som bekostas av deltagarna själva.

Examination

Kursen examineras genom skriftlig och muntlig examination som preciseras i studiehandledningen

Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Förkunskap

Studenten ska vara antagen till Masterprogrammet inom det utbildningsvetenskapliga området vid Linköpings universitet.

Betyg

På kursen ges betyget Godkänd eller Underkänd

Kursbevis

Kursbevis utfärdas av styrelsen för utbildningsvetenskap, efter begäran av den studerande. Begäran om bevis ska göras på särskild blankett som finns att hämta på Centrala studerandeexpeditionerna eller via <http://www.student.liu.se/examen?l=sv>. Blanketten lämnas till Examen, LiU

Kurslitteratur

Lista över kurslitteratur fastställs av ansvarig institution/motsvarande.

Referenslista

- Breiting, S., & Wickenberg, P. (2010). The progressive development of environmental education in Sweden and Denmark. *Environmental Education Research*, 16(1), 9-37.
- Dahl Madsen, K. (2013). Unfolding education for sustainable development as didactic thinking and practice. *Sustainability*, 5, 3771-3782.
- Efrat, E., & Tamar, T. (2011). ESD pedagogy: a guide for the perplexed. *Journal of environmental education research*, 42(1), 43-64.
- Hedefalk, M., Almqvist, J., & Östman, L. (2014). Education for sustainable development in early childhood education: a review of the research literature. *Environmental Education Research*, doi: 10.1080/13504622.2014.971716.
- Hill, A., & Brown, M. (2014). Intersections between place, sustainability and transformative outdoor experiences. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 14(3), 217-232.
- Humberstone, B., & Stan, I. (2012). Nature and well-being in outdoor learning: authenticity or performativity. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 12(3), 183-197.
- Ideland, M. (2016). *Den KRAV-märkta människan*. Lund: Celanders förlag.
- Jutvik, G., & Liepina, I. (n.d). *Education for change. A handbook for teaching and learning sustainable development*. Uppsala university
- Kollmuss, A., & Agyeman, J. (2002). Mind the gap: why do people act environmentally and what are the barriers to pro-environmental behavior? *Environmental Education Research*, 8(3), 239-260.
- Kudryavtsev, A., Stedman, R. C., & Krasny, M. E. (2012). Sense of place in environmental education. *Environmental Education Research*, 18(2), 229-250. doi:10.1080/13504622.2011.609615
- Mannion, G., Fenwick, A., & Lynch, J. (2013). Place-responsive pedagogy: learning from teachers' experiences of excursions in nature. *Environmental Education Research*, 19(6), 792-809.
- Rockström, J., & Klum, M. (2015). Big world, small planet: Välfärd inom planetens gränser.. Stockholm: Max ström. **alternativt**
- Rockström, J., & Klum, M. (2012). Vår tid på jorden. Välfärd inom planetens hållbara gränser. Stockholm: Langenskiöld.
- Sandell, K., & Öhman, J. (2013). An educational tool for outdoor education and environmental concern. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 13(1), 36-55.
- Sund, P., & Sund, L. (2017). *Hållbar utveckling-ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber.

Referenslitteratur

- Behrenfeldt, L. et al. (2015). *Att lära in ute – För hållbar utveckling*. Vimmerby: OutdoorTeaching Förlag AB.
- Björneloo, I. (2011). *Hållbar utveckling-att undervisa utifrån helheter och sammanhang*. Stockholm: Liber.
- Kronlid, O. (red.). (2010). *Klimatdidaktik*. Stockholm: Liber.
- Edstrand, E. (2017). *Learning to reason i environmental education: Digital tools, access points to knowledge and science literacy*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet
- Kramming, K. (2017). *Miljökollaps eller hållbar framtid? Hur gymnasieungdomar uttrycker sig om miljöfrågor*. Geographica 13. Doktorsavhandling. Uppsala: Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet.
- Ärlemalm-Hagsér, E. (2013). *Engagerade i världens bästa? Lärande för hållbarhet i förskolan*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet.